

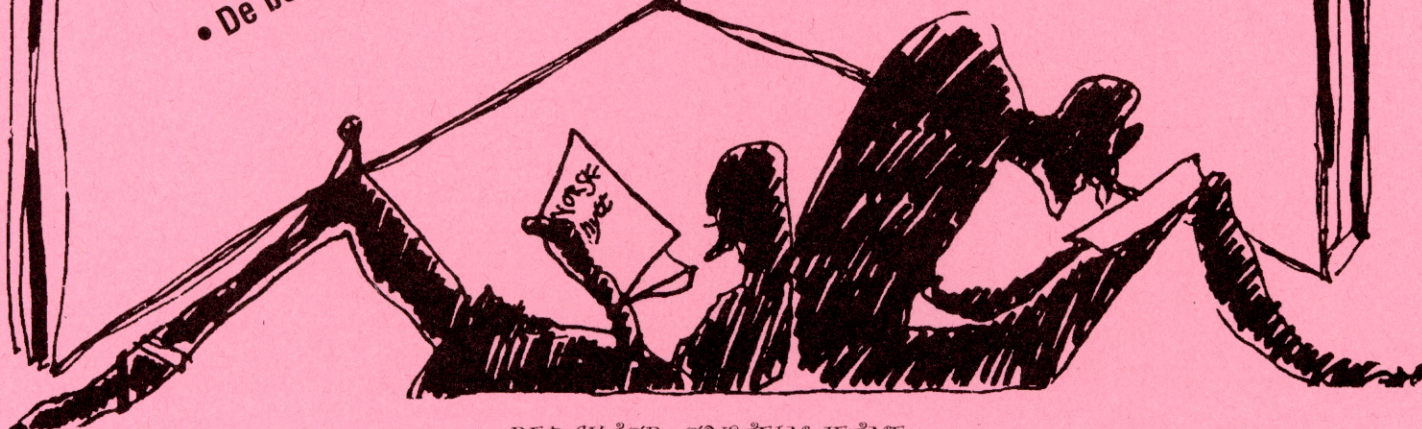
– et aktuelt læremiddel
i tidsskriftform

NORSKnytt

ISSN 0801 5368

- Lederartikkel
- Skrivetrekanten
- Spørsmål til fagseksjonen
- Tips til muntlig eksamen
- Ny Fabel-bok
- Digitalt quiz-verktøy
- De beste ungdomsbøkene

- Om grammatikk
- Vurderingsskjema
- Setninger på to målformer
- Morforlogisk analyse
- Ordlisteøvingar
- Nynorsk julebingo
- Dikt av Anders Hovden

REDAKTØR: ØYSTEIN JEITNE

Hva er Norsknytt?

Norsknytt er et læremiddel i tidsskrift-format, særlig myntet på norsklærere i ungdomsskolen. Et overordnet mål for tidsskriftet er å tilby lærere kopieringsoriginaler, praktiske undervisningstips og faglig oppdatering. Norsknytt ønsker å gi liv og variasjon til norskundervisningen.

Norsknytt ble startet opp av norsk-læreren Jon Hildrum i Namsos i 1976. Nord-Trøndelag fylkeskommune finansierte i en lengre periode utgivelsen av Norsknytt, for å sikre at tidsskriftet ble tilgjengelig for alle ungdomsskolene i Nord-Trøndelag. Senere har tidsskriftet spredt seg til resten av landet.

Alle tekstene i Norsknytt er omfattet av opphavsrett, men lærere kan fritt kopiere alt stoff som er tilrettelagt for elever.

Siden oppstarten har Norsknytt hatt to redaktører. Norsklærer Jon Hildrum var redaktør fra 1976 til 2006. Norsk-lærer Øystein Jetne har vært redaktør siden 2007.

Vil du abonnere?

Et årsabonnement (fire numre per år) koster 590,- kroner. Bestillingen sendes:

Norsknytt
Postboks 303
7601 LEVANGER

eller:

post@norsknytt.no

Tidligere årganger

Abonnenter på Norsknytt har anledning til å bestille tidligere årganger til redusert pris. Porto og forsendelses-kostnader kommer i tillegg:

- ◆ Årgangene fra 1990 til 1992 koster 50,- kroner per årgang.
- ◆ Årgangene fra 1993 til 2006 koster 200,- kroner per årgang.
- ◆ Årgangene fra 2007 til 2013 koster 350,- kroner per årgang.

Innholdsfortegnelse for Norsknytt 3-2013

- 4 Skrivetrekanten fra Skrivesenteret
- 5 Skrivetrekanten (plakat)
- 6 Diskusjonsspørsmål om norsk muntlig
- 7 Mer eller mindre gode eksamenstips
- 8 Omtale av læreverket *Fabel 9*
- 9 Kahoot – en quizmaskin
- 10 De beste ungdomsbøkene 2013
- 13 Om grammatikk i revidert læreplan i norsk
- 14 Vurderingsskjema – samanlikning bokmål/nynorsk
- 15 Eksempelsvar – sammenlikning bokmål/nynorsk
- 16 Sammenlikning av bokmåls- og nynorsksetninger
- 20 Morfologisk analyse
- 28 Ordbokoppgåver
- 30 Nynorsk julebingo

Smakebiter fra neste nummer:

- ◆ **Ungdomsbøker fra våren 2014**
Vi omtaler noen av de ungdomsbøkene som er utgitt våren 2014.
- ◆ **Bruk av nynorsk ordliste**
Korleis kan vi bruke den digitale utgåva av Nynorskordboka på best mogleg måte?
- ◆ **Alf Prøysen 100 år**
Hedmarks store dikter ville ha fylt hundre år i 2014. Norsknytt bringer undervisningsmateriale der Alf Prøysen og diktningen hans står i fokus.
- ◆ **Staveprøver**
Vi omtaler den nye staveprøven fra Lesesenteret i Stavanger. Vil den skyve Carlstens diktater helt ut av ungdomstrinnet?

NORSKnytt

Mye god ungdomslitteratur

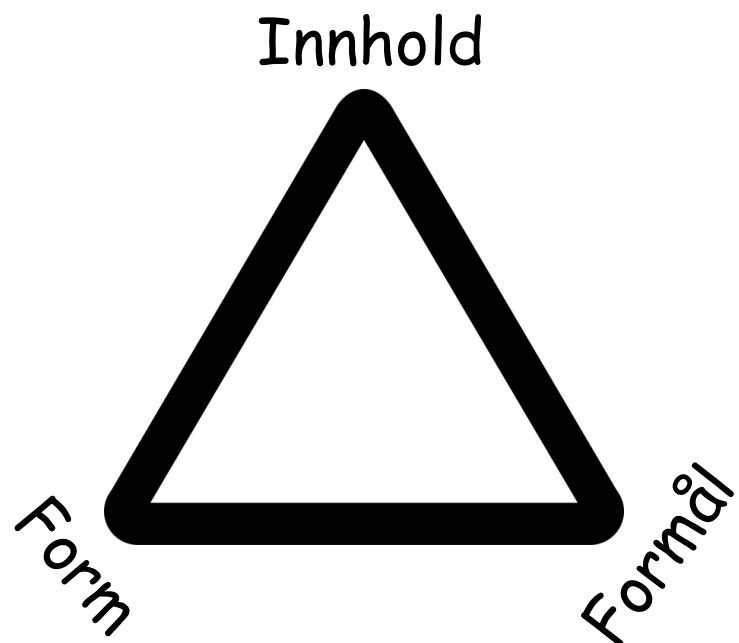
I løpet av 2013 ble det utgitt mye god og underholdende ungdomslitteratur i Norge. Færre utgivelser knytter seg til vampyrer og varulver, men fantasy litteraturen står fortsatt sterkt, både blant norske og oversatte forfattere. For norsklærere er det særlig spennende med fortellinger som bygger på norsk folketro og norrøn mytologi: Siri Pettersens *Odinsbarn* har fått mye positiv omtale, og gledelig er det også at Rick Riordan – mannen bak Percy Jackson-bøkene – har sendt ut signaler om at hans neste bokserie vil bygge på den norrøne gudelæren.

Et annet trekk ved årets ungdomsbøker er at sorg og sykdom seiler opp som viktige temaer, ikke minst i de oversatte storselgerne av John Green, *Faen ta skjebnen* og *Farvel, Alaska*. Temaet finner vi også i populære ungdomsfilmer som *Kule kidz gråter ikke*, så det er ikke slik at ungdom konsekvent søker seg bort fra alvor. Kanskje lar mange norsklærere seg friste til å velge «sykdom i språk og litteratur» som ett av temaene til den muntlige eksamenen i norsk?

I dette nummeret av Norsknytt retter vi litt ekstra oppmerksomhet nettopp mot den nye prøveformen i norsk muntlig. Denne eksamenen er lokalt gitt, og hver enkelt norsklærer må utforme sine egne oppgaver, tilpasset læreplanen og det lærestoffet som er gjennomgått. Fortsatt vil det variere fra kommune til kommune, fra skole til skole og fra lærer til lærer hva sensor kan få lov til å stille spørsmål om. Kan hende velger noen sensorer å teste ut elevenes grammatiske kompetanse, for eksempel ved å be elevene sammenlikne setninger på bokmål og nynorsk. Eksempler på slike setninger har vi trykt på fire av Norsknytt-sidene, slik at elever og lærere kan være bedre forberedt.

Mange sider vier vi også til det man med litt fine ord kan kalle morfologisk analyse. Her er det meningen at elevene skal arbeide med å identifisere forledd og etterledd, forstavelser og endestavelser. Øvelsene kan nok være litt fremmede for elevene i starten, men erfaringsvis får elevene raskt taket på hvordan ord kan deles opp i mindre og fortsatt meningsbærende enheter. Bedre kjennskap til norsk orddanning kan hjelpe elevene til å forstå fremmede begreper bedre – og på den måten vil også elevenes skrive- og leseferdigheter utvikle seg videre.

Utgivelsen av Norsknytt ligger litt på etterskudd, men som vanlig satser vi på å komme noenlunde à jour i løpet av sommeren. Har du tips til hva Norsknytt bør skrive om, er det bare å ta kontakt!

Skrivetrekanter – nytt nøkkelbegrep?

Når Skrivesenteret holder lærerkurs rundt om i landet, blir «skrivetrekanter» ofte trukket fram. Figuren er ment som et didaktisk hjelpemiddel for lærere, men kan være god å snakke om også for elever.

I norskplanen for ungdomstrinnet heter det nå at elevene skal kunne samtale om «form, innhold og formål» i ulike teksttyper. De tre begrepene utgjør hvert sitt hjørne i den såkalte skrivetrekanter, som på motsatt side er illustrert gjennom Skrivesenterets plakater.

Et sentralt poeng i den satsingen som nå pågår fra Skrivesenterets side, er at lærere i mange år har lagt mye vekt på både form og innhold, men at klassesamtalene i for liten grad har dreid seg om tekstenes formål.

Eleven har nemlig veldig godt av å vite hvorfor han eller hun skriver en tekst og hva teksten skal brukes til. Skriver eleven bare for å dokumentere at han har gjort leksen, eller skriver eleven først og fremst for å få orden på egne tanker? Hvem skal eventuelt lese teksten? Hva skal teksten brukes til, og hvordan skal den i så fall bli vurdert?

Godt utgangspunkt for samtale

Ved muntlig eksamen i norsk er det gjerne slik at eleven presenterer en tekst for sensorene, og kanskje nevner eleven flere tekster i presentasjonen sin. I samtalen etterpå er skrivetrekanter god å ty til: Eleven kan tenke høyt om formålet med teksten og om hvordan et litt annet formål kunne ha ført til endringer både når det gjelder

form og innhold. Eller kunne forfatteren valgt å skrive i en helt annen sjanger og likevel oppnådd det som var hensikten? Drodling rundt de ulike hjørnene i skrivetrekanter kan skaffe sensor mye informasjon om elevenes sjangerbevissthet og deres tanker om effektiv kommunikasjon.

Skrivetrekanter til skriftlig eksamen

Utdanningsdirektoratet har varslet at formålet med skriveingen vil komme tydelig fram i de nye oppgavesettene til skriftlig eksamen i norsk. De gamle sjangerbetegnelseene er foreløpig satt til side. Isteden vil elevene bli bedt om å utføre ulike skrivehandlinger, for eksempel «å reflektere», «å beskrive» eller «å forklare».

Eksamensoppgavene i norsk vil også kunne gi opplysninger om hvem som er den tenkte mottakeren for teksten og kanskje også føringer for hvor teksten er ment å stå på trykk. Et tilbakevendende problem med slike eksamensoppgaver, er at elevtekstene alltid har en annen mottaker i tillegg, nemlig norsksensoren som leter etter tegn til norskfaglig kompetanse ...

*

Ønsker du «skrivetrekanter» som stor plakat i fargetrykk, kontakt Skrivesenteret!

Skrivetrekanten

Gi skrijving mening!

Hva vil du si?

Hva

Hvordan vil du si det?

Hvorfor vil du si noe
– og til hvem?

Om muntlig eksamen i norskfaget

Utdanningsdirektoratet har strammet inn regelverket for lokalt gitt eksamen, og mange kommuner har utarbeidet retningslinjer for hvordan skolene skal avvikle lokalt gitt eksamen. Likevel står den enkelt norskseksjon og den enkelte norsklærer overfor mange valgmuligheter.

Spørsmålslisten nedenfor er ment som et utgangspunkt for diskusjon norsklærere imellom. Ved noen skoler vil svarene være opplagte, fordi kommunen eller skoleledelsen allerede har spikret ordninger som skal gjelde for alle fag og

for alle elever. Ved andre skoler håper vi at spørsmålene kan føre til bedre og mer bevisste valg, for det er på ingen måte opplagt hvilken eksamensform som tjener norskfaget og elevene på best mulig måte.

SPØRSMÅL TIL DISKUSJON

1. Er det greit å føre opp få kompetansemål i en fagrapport for å begrense hvilke temaer elevene kan få spørsmål om? Hvordan bør sensorer ved skolen din reagere dersom de kommer ut for en eksaminator som gjennom fagrapport og eksamensoppgaver innsnevrer norskfaget i for stor grad? Hvor går grensen for hva som er akseptabelt?
2. Er vurderingsområdene og vurderingskriteriene brukbare? Vil kriteriene gjøre det passe lett/vanskelig for elevene å oppnå gode karakterer? Er formuleringene forståelige?
3. Bør det være et krav at et oppgavesett til sammen dekker en størst mulig bredde av kompetansemålene i læreplanen? Bør oppgavesettene utformes slik at noen elever må snakke mest om språk, noen mest om sakprosa og noen mest om skjønnlitteratur?
4. Kan norsklærerne lage en lenkesamling eller en fagsti på læringsplattformen/hjemmesiden etter at de har fått vite at elevene kommer opp i norsk til muntlig eksamen? Kan lærerne eventuelt fortsette å flikke på en slik lenkesamling/fagsti etter at forberedelsestiden har startet?
5. Bør oppgaven som deles ut den andre forberedelsesdagen utformes som et tema eller et spørsmål? Bør oppgaven invitere til gjenbruk av tekster og innfallsvinkler? Eller bør elevene presentere nye tekster og arbeide med kjente tekster på nye måter? Bør oppgaven ha både obligatoriske og valgfrie elementer?
6. Når tipper veiledningen over til å bli uønsket og overdreven hjelp? Kan læreren tipse om litteratur eller innfallsvinkler, eller skal læreren helt og holdent avstå fra å gi råd og å foreslå løsninger? Kan læreren gjøre noe annet enn å forklare sammenhengen mellom oppgaven, læreplanen og vurderingskriteriene? Hvor mange elever kan veiledes samtidig? Alle sammen på en gang?
7. Bør elevene oppmuntres til å legge inn enten en opplesning eller en dramatisering i den forberedte presentasjonen? Taler slike kreative framføringer for at elevene bør gå opp enten i par eller i grupper i norskfaget? Hvordan skal vurderingskriteriene i så fall se ut?
8. Bør elevene oppmuntres til å lage en såkalt synopse til eksaminasjonen, altså et ark eller et hefte til eksaminator og sensor med sentrale opplysninger om den forberedte presentasjonen? Bør en slik synopse eventuelt inneholde alle lysbildene i en presentasjon, det tekstutdraget som blir opplest og/eller en kildeliste som kan fungere som et utgangspunkt for en videre samtale?
9. Hva er plan B hvis det tekniske utstyret svikter under eksaminasjonen?
10. Hva skal eksaminator gjøre dersom sensor stiller spørsmål som ligger utenfor kompetansemålene i læreplanen? Bør eleven få spørsmål fra andre deler av læreplanen enn det som kan leses direkte ut av forberedelsesdelen?

MER ELLER MINDRE GODE EKSAMENSTIPS

Nedenfor ser du 16 råd som er gitt i forbindelse med muntlig eksamen i norsk. Ikke alle rådene er like gode. Sett plusstegn ved de rådene som du synes virker gode – og tre plusstegn ved hvert av de fem rådene som du synes er aller best. Sett minustegn ved dårlige råd og spørsmålstegn ved råd du ikke helt forstår.

A Bruk kroppsspråket og ansiktsmusklene bevisst for å framstå som interessert og ydmyk under utspørringen.

B Bruk presentasjonen din til å vise at du behersker flere muntlige sjangrer innenfor norskfaget, for eksempel dramatisering og tolkende opplesning.

C Forbered deg ekstra godt på oppklarende, utdypende og utvidende spørsmål om begreper, sitater og illustrasjoner som du har lagt inn i presentasjonen din.

D Få noen til å lese korrektur på alle ord som du har tatt med dersom du viser fram tekst under presentasjonen.

E Gå en liten tur i naturen kvelden før muntlig eksamen, slik at du får ro i sjelen og hvile for hjernen.

F Hold presentasjonen for venner eller familie kvelden før og la dem stille spørsmål til innholdet.

G Kle deg pent, håndhils på sensor og smil når du kommer inn i eksamenslokalet.

H Legg en nøyaktig plan for når dere skal arbeide sammen og når dere skal arbeide alene dersom der går opp i par eller gruppe.

I Lever en «synopse» til faglæreren og sensoren ved starten av prøven: På dette arket gir du nyttige opplysninger om presentasjonen din, for eksempel forfatternavn, titler, grovdisposisjon, sitater og kildeliste.

J Pugg utenat svaret på ti spørsmål som du synes at faglæreren din bør stille.

K Påpek at undervisningen har vært mangelfull og lærebøkene dårlige dersom du får spørsmål du ikke kan svare på.

L Rydd rommet ditt, papirbunkene dine og filarkivet ditt helga før muntlig eksamen, slik at du slipper å bruke tid på å rydde og lete i forberedelsestiden.

M Sørg for at du i løpet av samtalen med faglærer og sensor får fortalt hvilken karakter du forventer å få.

N Sørg for å holde lenge på ordet når du får åpne spørsmål fra sensor, slik at du styrer tiden selv og reduserer risikoen for at sensorene rekker å stille altfor mange vanskelige spørsmål.

O Trekk inn bøker og tekster du har lest på fritiden dersom det faller seg naturlig.

P Vær ærlig og be faglæreren og sensoren omformulere seg dersom du ikke skjønner hvor de vil med spørsmålene sine.

Omtale av ny lærebok:

Aschehoug med ny bok for niende trinn

Egne kapitler om reklame og bildebøker er kanskje de største overraskelsene i den andre boka av Aschehougs «Fabel»-serie for ungdomstrinnet.

Selv om hovedområdet «Sammensatte tekster» forsvant med revisjonen av læreplanen i 2013, satser lærebokforfatterne friskt på samspillet mellom tekst og bilde. Mange tidligere læreverk har inneholdt egne kapitler om reklame, og det er all grunn til å tro at også dagens ungdomsskoleelever kan lære mye ved å leke med teksttypen.

I «Fabel 9» kobles reklame sammen med retoriske virkemidler. Retoriske begreper er løftet fram også i kapitlene om taler og lyrikk, så forfatterne har tydelig tatt på alvor de siste endringene i læreplanen.

«Skylappjenta» som sammensatt tekst

Internasjonalt har Norge høstet mye ære for de mange gode bildebøkene som er utgitt de siste årene. «Skylappjenta» av Iram Haq og Endre Skandfer er blitt kalt en bildebok for ungdom, og det er moro å se at Aschehoug ofrer 14 boksider for å gi elevene et ordentlig inntrykk av boka.

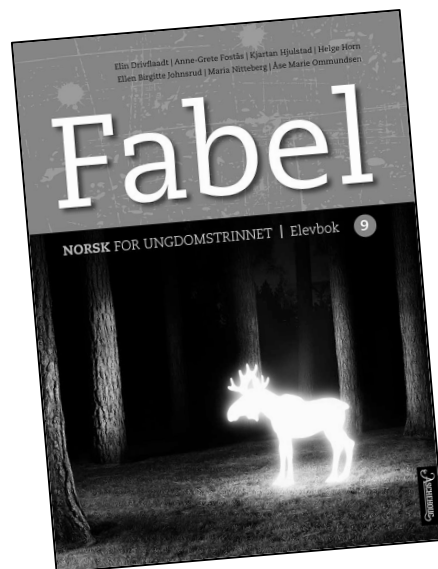
«Skylappjenta» er et moderne eventyr om innvandrerjenters posisjon i dagens norske samfunn. Lærebokforfatterne fokuserer mest på samspillet mellom tekst og illustrasjoner i bildeboka, men får fram at «Skylappjenta» er en sammensatt tekst også på den måten at den låner elementer fra andre tekster.

Intertekstualitet er for øvrig et tema som gjerne kan få enda større plass i tiendeklasserboka. Det hadde vært spennende med flere eksempler på at samtidstekster bygger direkte på klassiske tekster fra litteraturhistorien.

Inn med Tajik, Hassan og kronprinsen

Akkurat som i fjor er den bakre halvdel av Fabel-boka en tekstsamling med mange korte tekster i ulike sjangrer.

Det er alltid moro å se hvilke forfatternavn og tekster som får plass. Dagens norske ungdomsbokforfattere er representert ved Tania Kjeldset, Linn T. Sunne, Vera Michaelsen og Aslak Dørum. Blant de nye stemmene finner vi også tidligere kulturminister Hadia Tajik (om kvinnefotball), den danske dikteren Yahya Hassan (om streng barneoppdragelse) og kronprins Haakon Magnus («I kveld er gatene fylt av kjærlighet»). Helst er det bare den sistnevnte teksten som har det man

kaller klassikerpotensiale. De andre samtids-tekstene er aktuelle og treffer nok målgruppen godt – og da er kanskje målet nådd?

Noen eviggrønne tekster finnes også i den innebygde tekstsamlingen. Her finner vi norsk-lærere igjen gamle favoritter som «Karens jul», «Itte no'knussel», «Ein modig maur», «Synnøve Solbakken» og «Det er den draumen». De tilhørende oppgavesettene framstår som gode og gjennomtenkte.

Vektlegging av rettskrivning og grammatikk

Niendeklasseboka av «Fabel» teller 430 sider. Om lag 60 av disse sidene er viet grundige kapitler om rettskrivning og grammatikk. Både regler og fenomener er godt forklart. Kanskje litt tørt, vil en del elever hevde, men slikt teoristoff hører hjemme i et norskverk. Også i denne delen av boka er oppgavene mange og varierte.

Et lite minustegn fortjener forlaget for den mangelfulle bruken av bindestreker ved linjeslutt. Når ikke engang tjuebokstaversord som «skjønnhetsindustrier» deles opp med bindestrek, blir høyremargen til dels svært ujevn. Hvorfor kan ikke Aschehoug vise elevene hvordan bindestreker skal brukes?

Før tiendeklasseboka av «Fabel» foreligger, er det for tidlig å felle noen dom over det nye norskverket til Aschehoug. Førsteintrykket er solid. Skoleklasser som egner mye tid til de to første Fabel-bøkene, vil kunne sitte igjen med store kunnskaper og gode ferdigheter.

Niendeklasseboka inneholder egne kapitler om taler, lyrikk, noveller, kåserier og reklame. Rydder lærebokforfatterne plass til film og nabospråk i tiendeklasseboka?

Anne-Grete Fostås (m.fl.):

«Fabel 9» (432 sider)

Veiledende pris: 649,- kroner
Aschehoug Norsk Forlag 2013

RYDDIG SKJERMBILDE: Elevene får bare se nyttig informasjon når spørsmålene kommer opp.

Digital norsk-quiz i klasserommet?

Læringsverktøyet «Kahoot!» går sin seiersgang verden over. Den databaserte spørreleken egner seg godt for å skape stort engasjement og gode diskusjoner også på ungdomstrinnet.

Terskelen er lav for å komme i gang med Kahoot! i klasserommet. Læreren trenger en datamaskin og en projektor. Elevene trenger mobiltelefoner, nettbrett eller bærbare datamaskiner med tilgang til internett. Hvis ikke alle elevene har det nødvendige utstyret, fungerer det utmerket godt om to og to elever svarer sammen.

Spill som læring

Bak programmet Kahoot! står nordmannen Alf Inge Wang, professor i spillteknologi ved NTNU i Trondheim. Han er blitt inspirert av populære tv-program som «Vil du bli millionær?» og av «Buzz» på PlayStation. Til Teknisk Ukeblad sier Wang at Kahoot! gir elevene en helt egen følelse av å konkurrere sammen.

Hovedpoenget er likevel ikke at elevene skal ha det gøy. Professoren mener at Kahoot! også er nyttig for læreren. Etter hvert spørsmål i quizen kommer svarfordelingen opp på lerretet, og da kan det være naturlig for læreren å gripe fatt i eventuelle feiloppfatninger. Dersom klassen har behov for det, kan læreren åpne opp for en diskusjon etter enkelte spørsmål, før quizen ruller videre.

Et mulig vurderingsverktøy

Mange lærere bruker Kahoot! i starten av et undervisningsløp, for å pirre elevenes nysgjerrighet for et emne og for å få fram elevenes førkunnskaper. Like velegnet er Kahoot ved

slutten av en undervisningsøkt eller ved slutten av et undervisningsløp, for å undersøke hva elevene faktisk har fått med seg. Hvis læreren har brukt skoletimen til å gjennomgå nytt teoristoff, kan en Kahoot i slutten av timen fungere som en slags oppsummering og gi både læreren og elevene selv et inntrykk av hvor mye av lærestoffet som faktisk er falt på plass. Elevene får bare se en «fem-på-topp-liste» på lerretet, mens læreren får tilgang til alle elevresultatene.

Norsknytt med åpne Kahoot!-quizer

Før klassen kan gjennomføre en Kahoot!-quiz, må læreren ha opprettet en brukerprofil på nettstedet **getkahoot.com** – helt kostnadsfritt. Læreren kan lage sine egne quizer helt fra grunnen av, men læreren kan også søke opp quizer som andre har laget, for eksempel ved å skrive inn «norsknytt» i søkefeltet.

Neste skritt er å invitere elevene inn til quizen. Læreren viser sitt skjermbilde på stor-skjerm eller på lerret, slik at alle elevene får se pin-koden som dukker opp. Denne tallkoden mater elevene inn på nabonettstedet **kahoot.it** – deretter skriver elevene inn et kallenavn for å bli registrert som deltakere i konkurransen.

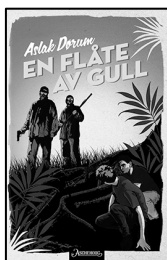
Lærere som vil lage sin egne quizer, bør selvfølgelig holde seg til grunnprinsippene for flervalgsprøver: Det riktige svaret skal være helt riktig, og de gale svaralternativene skal være helt gale (men likevel litt «sannsynlig»).

DE BESTE BØKENE FRA 2013

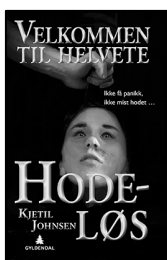

Hvilke godbiter slapp de norske forlagene fra seg i 2013? Norsknytt-redaksjonen har lest en rekke ungdomsbøker – og i tillegg saumfart anbefalinger fra bibliotekarer, bokanmeldere og litteraturjuryer. Bøkene som er omtalt på denne siden, kan passe ekstra godt for de yngste leserne på ungdomstrinnet:

Aslak Dørum: *En flåte av gull*

Aslak Dørum er tidligere kjent som låtskriver i rockebandet DumDum Boys, men har nå debutert også som ungdomsbokforfatter. Romanen starter med at en gjeng skoletrøtte ungdommer er på seilas med en gammel seilskute. Ved Cuba møter de kraftig storm, og hovedpersonene Olav og Amir havner i havet. Eventyret fortsetter inn i jungelen, der er en uoppgadet indianerstamme har opplysninger om inkaenes gullskatt. Liker du denne boka, vil du også like *Prins Faisals ring* (2000) og *Mytteriet på Bounty* (2010) svært godt!

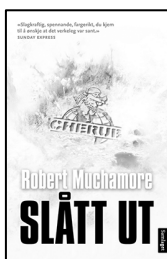
Kjetil Johnsen: *Hodeløs*

«Les en skrekkefilm!» lyder merkelappen som Gyldendal Norsk Forlag har festet til denne letteste grøsseren. Hovedpersonen Mia Maria og vennegjengen hennes oppsøker et forlatt hotell for å kjøpe dop. Hotelloppholdet blir på alle måter skrekkelig. Siden Mia Maria er vokst opp i et begravellesbyrå, holder hun hodet noenlunde kaldt når vennene begynner å falle fra, en etter en. Boka er rå og brutal og ikke for sarte sjeler: Her blir det stukket med kniv og skutt med pil og bue så ofrene blir sittende fast i veggen ...

Vera Michaelsen: *Hyperpubertet*

Denne romanen er proppfull av humor og overdrivelser. I starten av boka møter vi den 13 år gamle Camilla Larsen. Hun mangler både pupper, mensene og ordentlige venner, men på en klassesett opplever hun en form for «hyperpubertet». I kontakt med varmt vann vokser brystene hennes rekordraskt, hun blir superpopulær og får sin egen blogg. Foreldrene jubler og trækker over alle mulige grenser, det samme gjør venninnene. På en fin måte tar forfatteren opp temaer som pubertet, sosiale medier og foreldreansvar.

Robert Muchamore: *Slått ut*

Cherub-bøkene handler om barneheimsborn som er blitt agentar for den britiske etterretningstenesta, og serien passar godt for elevar som likar actionheltar som James Bond og Jason Bourne. I denne sjuande boka har helten James Adams hamna i ei alvorleg knipe, for på eit oppdrag i Russland har dei to vaksne kompanjongane hans frå MI5 mista livet, og mistankane går nettopp mot unge James. Samstundes er systera Lauren ute på oppdrag for å avsløre menneskehandel og prostitusjon. Medrivande nynorsk bok!

Melinda Ann Palacio: *Mirakel*

Ti år gamle August er født med et deformert ansikt på grunn av genfeil. «Jeg vil ikke fortelle deg hvordan jeg ser ut. Uansett hva du tenker, er det sannsynligvis verre», sier han i første kapittel. Foreldrene har spart ham for kontakt med jevnaldrende, men nå ønsker de å la ham begynne på skolen. Den nye skolehverdagen blir tøff. Noen elever plager ham med vilje, andre elever prøver å si vennlige ting til ham, men sårer ham enda mer ... Mange barne- og ungdomsbibliotekarer har denne bokas om en favoritt.

Rick Riordan: *Den forsvunne helten*

Fantasyforfatteren Rick Riordan stod bak den populære Percy Jackson-serien (2005–2009), der hovedpersonene viste seg å være barn av greske guder. Med «Den forsvunne helten» har Rick Riordan startet på en ny og like fantastisk romanserie. Denne gangen må barn av romerske og greske guder kjempe side ved side for å redde verden fra undergangen. Hovedpersonen er Jason, i starten elev ved en spesialscole for mistilpassede ungdommer, etter hvert kjent som en halvgud, sønn av Zevs. Mye god underholdning!

DE BESTE BØKENE FRA 2013

Hvilke godbiter slapp de norske forlagene fra seg i 2013? Norsknytt-redaksjonen har lest en rekke ungdomsbøker – og i tillegg saumfart anbefalinger fra bibliotekarer, bokanmeldere og litteraturjuryer. Bøkene som er omtalt på denne siden, kan passe for elever på både åttende, niende og tiende trinn:

Stephen Chbosky: *Fordelene ved å være veggpryd*

Den 15 år gamle Charlie skriver brev – bunn ærlige og til tider svært morsomme brev. Hele romanen er faktisk en brevroman, satt sammen av brev som den sjenerte, innadventde Charlie skriver til en anonym venn. I den letteste boka følger vi Charlies ferd fra «veggpryd» til å bli en gutt som i alle fall noen legger merke til. Romanen ble utgitt på engelsk allerede i 1999, men først i 2013 ble den oversatt til norsk. I 2012 ble historien filmatisert, *The Perks of Being a Wallflower*: DVD-en er teksten på norsk.

Tom Egeland: *Katakombens hemmelighet*

På få år har Tom Egeland sikret seg en posisjon som en av Norges fremste spenningsforfattere, med titler som *Sirkelens ende*, *Paktens voktere* og *Lucifers evangelium*. Nå har Egeland snekret sammen en spenningsroman også for unge lesere. Hovedpersonen er den 14 år gamle Robert, som er med moren på en arkeologisk utgraving ved Borgund stavkirke. Et mystisk funn leder til en uoppgadet katakombe i Roma. Leseren møter en fin miks av kunnskaper og myter. *Katakombens hemmelighet* fikk terningkast 6 i VG.

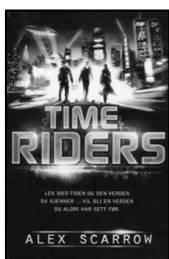
John Green: *Hvem er du, Alaska?*

I denne ungdomsromanen fra USA er handlingen lagt til en internatskole i Alabama. Den 16 år gamle Miles har flyttet hjemmefra i håp om et mer interessant liv. På skolen får Miles raskt gode og litt merkelige venner. Den smarte, men ganske skoletrøtte Chip lokker Miles til handlinger et stykke på siden av det tillatte. Like viktig for Miles er den smellvakre Alaska, som alle guttene forelsker seg i. Men Alaska er på ingen måte lykkelig, og en dramatisk hendelse snur opp ned på det meste. Boka har fått mange priser i USA.

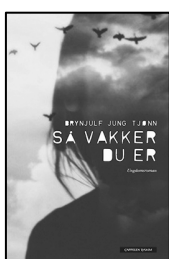
Mahmona Khan: *Fra Oslo til Lahore*

Ungdomsromanen *Fra Oslo til Lahore* er en oppfølger til *Skitten snø* fra 2011, men står støtt på egne ben. Den norsk-pakistanske tenåringsjenta Ambar er reist til Pakistan for å gifte seg med kjekke Omar, men problemene tårner seg opp. Venninnegjengen fra Oslo prøver å hjelpe henne, selv om de møter mye motstand. Mahmona Khan skriver enkelt og greit, og boka passer særlig godt for lesere som liker å lese om kjærlighet, kriminalitet og vennskap som settes på prøve.

Alex Scarrow: *Timeriders*

Noen har tuklet med verdenshistorien, slik at dagens samfunn står i fare for å gå under. Tre ungdommer fra ulike tidsepoker reddes fra døden i siste øyeblikk og får tilbud om å bli med på tidsreiser. Handlingen starter med Titanics forlis og angrepet på Tvillingtårnene i New York. De ulike oppdragene fører ungdommene til sentrale historiske begivenheter i ulike land. *Timeriders* er den første boka i en serie på ni, og boka passer spesielt godt for historieinteresserte elever med sans for action og spenning.

Brynjulf Jung Tjønn: *Så vakker du er*

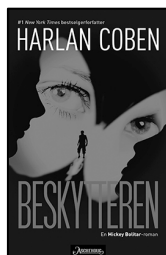
Denne boka vann Brageprisen for beste barne- og ungdomsbok 2013. Juryen skriv at Brynjulf Jung Tjønn «skriv lett om noko tungt, og vakkert om noko vondt». I sentrum for handlinga står Henrik. Han er i ferd med å miste den nære onkelen sin, som har fått kreft, samstundes som han knytter seg stadig sterkere til den jenta han har forelska seg i. Litt løgn snik seg inn og skaper komplikasjonar. Boka inneheld mange korte setningar og er ikkje altfor lang (115 sider) – og nynorsken er glitrande god!

DE BESTE BØKENE FRA 2013

Hvilke godbiter slapp de norske forlagene fra seg i 2013? Norsknytt-redaksjonen har lest en rekke ungdomsbøker – og i tillegg saumfart anbefalinger fra bibliotekarer, bokanmeldere og litteraturjuryer. Bøkene som er omtalt på denne siden, kan passe ekstra godt for de eldste leserne på ungdomstrinnet:

Harlan Coben: *Beskytteren*

Forfatteren Harlan Coben skriver vanligvis kriminalmysterier for voksne. I en av disse bøkene får vi kjennskap til tenåringsgutten Mickey Bolitar, som blir vitne til at farens død. Fordi moren er heftet på narkotika, flytter Mickey til onkelen og begynner på ny skole. Her forelsker han seg i Ashley. Når hun forsvinner, begynner Mickey å lete og han finner ut at jenta ikke var den hun gav seg ut for å være – og i tillegg får han et nytt syn på faren sin. Romanen er også utgitt som lydbok med Jan Martin Johnsen som oppleser.

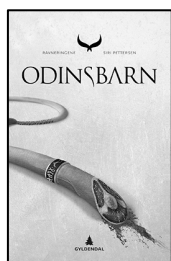
John Green: *Faen ta skjebnen*

Hazel er 16 år og har fått kreftdiagnosen. Hun blir aldri frisk igjen. I en støttegruppe for kreftsye ungdommer møter hun jevngamle Augustus, og de blir kjærester. En roman om uhelbredelig syke ungdommer kunne lett ha blitt veldig mørk, men forfatteren utstyrrer de to ungdommene med mye humor og interessante tanker. Leseren blir dermed utfordret til å tenke gjennom virkelig store spørsmål om kjærlighet, liv og død. Romanen har høstet en skog av priser. Filmversjonen har norsk premiere 13. juni 2014.

Wolfgang Herrndorf: *Tschick. Adjø, Berlin!*

Tysk humor finner sjelden veien til Norge, men nå har det skjedd: Denne ungdomsromanen har ligget på de tyske bestselgerlistene i over to år. Hovedpersonen Mike skal tilbringe hele sommerferien alene i familiens villa: Moren er på avrusningsklinikk, mens faren er på «forretningsreise» med sekretæren. Når klassekameraten Tschick dukker opp, legges ferieplanene om. De to knabber en bil og legger ut på tur gjennom den tyske landsbygda – uten førerkort. Boka er lettlest, velskrevet og underholdende.

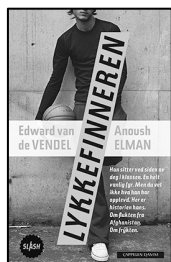
Siri Pettersen: *Odinsbarn*

Gyldendal markedsfører *Odinsbarn* som en «original fantasy på norrøn grunn». Femten år gammel får Hirka vite at hun er et odinsbarn – en haleløs skapning fra en annen verden. Når kunnskapen om henne siver ut til folket i Eisvaldr, blir hun foraktet, fryktet og jaget. Boka, som høstet mange lovord da den kom ut, er den første i en planlagt trilogi. Teksten har flere lag og reiser blant annet spørsmål om mobbing, toleranse, korrupsjon, maktmisbruk og livsfarlig likegyldighet.

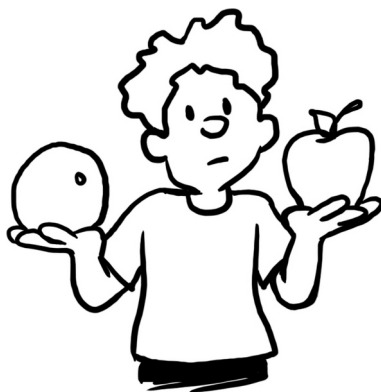
Heidi Sævareid: *Spranget*

I den kristne forsamlinga Zion talar folk i tunger og ventar på den store vekkinga. Dei to tvillingsøstrene Janne og Anna har begge vakse opp i det kristne miljøet, men berre den prateglade Anna finn seg vel til rette. Janne er ein annan type. Ho trivst godt i eige selskap og tenkjer oftare eigne tankar. Når Zion-miljøet blir for trangt, bryt ho ut, sjølv om det kostar. Boka vart nominert til Brageprisen for beste barne- og ungdomsbok. Ho passar nok best for lesesterke jenter med interesse for kristne ungdomsmiljø.

Edward van de Vendel: *Lykkefinneren*

Den afghanske tenåringsgutten Hamayun vil bli filmskaper, men Afghanistan er utrygt. Når Taliban tar Hamayuns far til fange, skjønner Hamayun at han må vekk. Ved hjelp av profesjonelle menneskesmuglere kommer han seg etter hvert til et asylmottak i Nederland. Der kunne historien fått en lykkelig slutt, men heller ikke tilværelsen som asylsøker er noen dans på roser. Romanen er en del av Slash-serien og basert på en virkelig historie. Boka passer godt for ungdom som vil lese om livet som asylsøker.

Å sammenlikne de to målformene

Hva innebærer det at tiendeklassingene skal kunne « bruke grammatiske begreper til å sammenlikne nynorsk og bokmål »? I dette nummeret av Norsknytt gir vi både bakgrunnsstoff, forslag til vurderingsskjemaer, eksempeloppgaver og eksempelsvar.

Ved innføringen av Kunnskapsløftet forsvant formuleringene om grammatikk mer eller mindre ut av norskplanen, og området fikk heller liten plass i de lærebøkene som ble utviklet til reformen. Samtidig kunngjorde Språkrådet og Utdanningsdirektoratet at en stor del av det grammatiske begrepsapparatet skulle byttes ut, uten at det ble igangsatt noen systematisk skolering av norsklærere.

Lite eller ingenting tyder på at gjennomsnittseleven føler seg sikker i omgangen med grammatiske begreper. Det er synd, for nå er det omsider kommet forskning som påviser en klar og positiv sammenheng mellom god grammatikkundervisning og framgang i skriveferdigheter. Professor Debra Myhill ved Universitetet i Exeter har gjennom et stort prosjekt vist at meningsfull grammatikkundervisning faktisk virker: Det er en forutsetning at elevene studerer språket i bruk, og det er om å gjøre at elevene seg imellom diskuterer hvordan ulike grammatiske valg vil påvirke tekstene de skriver. Elever som klarer å utvikle et metaspråk, kan raskt gjøre store framsteg som skrivere. De kommende Norsknytt-numrene vil inneholde mer stoff om god grammatikkundervisning.

Bokmål vs. nynorsk

Kompetansemålet som går ut på at elevene skal kunne sammenlikne bokmål og nynorsk, er både en styrking av grammatikkemnet innenfor norskfaget og en styrking av sidemålet. At kompetansemålet er plassert innenfor hovedområdet «Språk, litteratur og kultur», kan gjøre det ekstra aktuelt å komme inn på forskjellen mellom bokmåls- og nynorsksetninger på muntlig eksamen. Hvis elevene får servert ferdige, korrekte setninger som skal sammenliknes og kommenteres, er det ikke elevenes skriveferdigheter som måles, men

deres evne til å bruke grammatiske begreper til å beskrive språklige forskjeller.

Det store spørsmålet er hva man kan kreve av elevene. Vurderingsskjemaet på motstående side er et forsøk på å fange opp kvaliteter ved mulige elevsvar. Ikke alle vurderingsområdene vil være aktuelle ved enhver sammenlikning, så eleven og læreren må vurdere hvor mange kryss som kan settes.

Det er et viktig poeng at eleven selv bruker skjemaet som en støtte for svarene sine, sånn at eleven blir ordentlig bevisst på hvor viktig det er å bruke fagbegreper underveis. Kanskje kan det være lurt å gjennomgå vurderingsskjemaet på side 14 sammen med eksempelsvarene på side 15 for å vise elevene forskjellen på lavt og høyt presisjonsnivå?

Hva vil det si å sammenlikne?

Elever som skal sammenlikne setninger fra to målformer, må få lov til å påpeke både likheter og forskjeller, for begge deler er interessant. Der setningsoppbygningen er ulik, kan det være lurt å påpeke forskjeller på setningsnivå først, for deretter å gyve løs på ordnivå og morfemnivå.

Inneholder sammenlikningssetningene mange ord fra samme ordklasse, kan det være naturlig å sammenlikne setningene ordklasse for ordklasse, slik at man for eksempel kan snakke om hankjønnsord, hunkjønnsord og intetkjønnsord under ett. Slike små valg er ikke veldig betydningsfulle, men det er greit å vise elevene at det finnes valgmuligheter også her.

*

Vurderingsskjemaet på motsatt side er laget med tanke på at elevene skal foreta sammenlikningen skriftlig, på nynorsk. Dette kommer særlig til syne i den nederste, adskilte delen av skjemaet.

TILBAKEMELDINGSARK TIL

		I LITEN GRAD	I MIDDELS GRAD	I STOR GRAD
BOKSTAVNIVÅ	Eleven viser at han/ho i ordstammer kan identifisere og kommentere språklydar som er ulike på bokmål og nynorsk.			
	Eleven viser at han/ho kan identifisere ulike bøyingsendingar på bokmål og nynorsk.			
	Eleven viser at han/ho kan kommentere dei ulike bøyingsendingane ved å bruke namn på bøyingskategoriar (til dømes «preteritum», «bunden form fleirtal», «superlativ» eller «subjektsforma til tredje person eintal»)			
ORDNIVÅ	Eleven viser at han/ho kan namngi ord frå dei tre største ordklassene (verb, substantiv og adjektiv).			
	Eleven viser at han/ho kan namngi ord frå alle dei ti ordklassene (verb, substantiv, adjektiv, adverb, pronomer, determinativ, konjunksjon, subjunksjon, preposisjon, interjeksjon).			
	Eleven viser at han/ho kan plassere ord frå ulike ordklasser i ulike undergrupper (til dømes eigenamn, a-verb, setningsadverb og egedomsord).			
FRASENIVÅ	Eleven viser at han/ho kan bruke grammatiske omgrep for å kommentere forskjellar på frasenivå (til dømes uttrykk som «preposisjonsfrasar», «substantivfrasar», «dobbel bunden form», «etterstilt egedomsord» og «genitivs-s»).			
SETNINGSNIVÅ	Eleven viser at han/ho kan bruke grammatiske omgrep for å kommentere forskjellar på setningsnivå (til dømes uttrykk som «passivkonstruksjonar» og «venstretunge setningar»).			
RETTSKRIVING	Eleven viser at han/ho har kontroll på det nynorske bøyingsmønsteret.			
	Eleven viser at han/ho vel ord og skrivemåtar som er gangbare på nynorsk.			

Sammenlikning av bokmål og nynorsk

OPPGAVE:

Bruk grammatiske begreper for å sammenlikne setningene nedenfor. Når du sammenlikner, kan det være lurt å påpeke både på hva som er likt og hva som er ulikt. Husk også på at du kan sammenlikne både på setningsnivå, setningsleddnivå, ordnivå og bokstavnivå. Kan du i tillegg til å sammenlikne forklare så godt som mulig de likhetene og forskjellene du finner mellom bokmål og nynorsk?

BOKMÅL: *Hjemmelagets nye drakt var sannelig crazy.*

NYNORSK: *Den nye drakta til heimelaget var sanneleg crazy.*

ELEVSVAR A: Hjemmelagets tilsvarear heimelaget, men det første ordet, som er bokmål, har to bokstaver mer. På nynorsk har ordet drakt en «a» på slutten. Ordet sannelig blir stavet på en litt annen måte på nynorsk, for der er det en «e» nest sist i ordet, ikke en «i». Ellers har noen av ordene byttet plass, men de tre siste står på samme plass både på bokmål og nynorsk. Og «hjemme» blir til «heime».

ELEVSVAR B: Når jeg sammenlikner bokmålssetningen med nynorsksetningen, vil jeg først beskrive setningsoppbygningen og ordenes rekkefølge. Deretter kommenterer jeg enkeltord og enkeltstavelser.

Subjektet i bokmålssetningen, genitivsuttrykket «hjemmelagets nye drakt», tilsvarear subjektet i nynorsksetningen, preposisjonsuttrykket (preposisjonsfrasen) «den nye drakta til heimelaget». På bokmål kan vi gjerne bruke genitivs-s for å uttrykke eiendomsforhold i tilknytning til fellesnavn, men på nynorsk er det vanligere å lage sammensatte ord («heimelagsdrakta»), å skrive om til en setning («drakta som heimelaget har skaffa seg») eller som her å bruke et preposisjonsuttrykk («drakta til heimelaget»). Samtidig som ordrekkefølgen byttes om, får vi på nynorsk det som kalles for «dobbel bestemt form». Ordene «nye drakt» på bokmål blir til «**den** nye drakta» på nynorsk: Vi får en determinativ («den») i starten av substantivfrasen og en bøyningsendelse («-a») i slutten.

Vi får øye på likheter og forskjeller også om vi sammenlikner setningene ord for ord:

- **Substantivet** «hjemmelaget» er et intetkjønnsord på begge målformer, men i den første stavelsen har vi en monoftong («e») på bokmål der vi på nynorsk har en diftong («ei»). Generelt har nynorsk flere diftonger enn bokmål.
- **Adjektivet** «nye» er bøydt likt og i samsvar med intetkjønnsordet «drakt» på begge målformer (bestemt form entall).
- **Substantivet** «drakt» står i ubøyd form entall på bokmål – og kan være både et hankjønnsord og et intetkjønnsord. På nynorsk har substantivet fått bøyningsendelsen «-a» i bestemt form entall, og vi kan dermed slå fast at ordet er et hunkjønnsord på nynorsk.
- **Verbet** «var» er en preteritumsform som er lik på bokmål og nynorsk.
- **Adverbet** «sannelig» har avledningsendelsen «-lig» på bokmål. Denne endelsen blir med få unntak blir til «-leg» på nynorsk, også i dette tilfellet.
- **Adjektivet** «crazy» er importert fra engelsk – og staves likt på bokmål og nynorsk.

Samanlikning av bokmål og nynorsk

Bruk grammatiske omgrep for å samanlikne setningane nedanfor. Når du samanliknar, kan det vere lurt å peike både på kva som er likt og kva som er ulikt. Hugs også på at du kan samanlikne både på setningsnivå, setningsleddnivå, ordnivå og bokstavnivå. Kan du i tillegg til å samanlikne forklare så godt som mogleg dei likskapane og skilnadene du finn mellom bokmål og nynorsk?

1

BOKMÅL: *Skolens elevtall hadde steget de siste årene.*

NYNORSK: *Elevtalet ved skulen hadde stige dei siste åra.*

2

BOKMÅL: *Skipets kaptein fikk skylden for grunnstøtingen.*

NYNORSK: *Skipskapteinen fekk skulda for grunnstøytinga.*

3

BOKMÅL: *Vikingskatter fra Tromsø stilles ut på British Museum.*

NYNORSK: *British Museum stiller ut vikingskattar frå Tromsø.*

4

BOKMÅL: *Hennes største feil var at hun hatet epler.*

NYNORSK: *Den største feilen hennar var at ho hata eple.*

5

BOKMÅL: *Hun siktet på den glefsende ulven, men traff den ikke.*

NYNORSK: *Ho sikta på den glefsande ulven, men trefte han ikkje.*

6

BOKMÅL: *Konen tok en avgjørelse om treningsfri på lørdag.*

NYNORSK: *Kona avgjorde at ho ikkje ville trene på laurdag.*

7

BOKMÅL: *Hver måned åpnes fire nye treningssentre.*

NYNORSK: *Kvar månad blir det opna fire nye treningssenter.*

Sammenlikning av bokmål og nynorsk

Bruk grammatiske begreper for å sammenlikne setningene nedenfor. Når du sammenlikner, kan det være lurt å påpeke både på hva som er likt og hva som er ulikt. Husk også på at du kan sammenlikne både på setningsnivå, setningsleddnivå, ordnivå og bokstavnivå. Kan du i tillegg til å sammenlikne forklare så godt som mulig de likhetene og forskjellene du finner mellom bokmål og nynorsk?

1

BOKMÅL: *Naboens kuer ble skutt på en tirsdag.*

NYNORSK: *Kyrne til naboen blei skotne på ein tysdag.*

2

BOKMÅL: *Jeg ber om at vår yngste sønn får fri fra skolen.*

NYNORSK: *Eg ber om at den yngste sonen vår får fri frå skulen.*

3

BOKMÅL: *Det blir kjørt for fort over fartshumpene.*

NYNORSK: *Folk køyrer for fort over fatshumpane.*

4

BOKMÅL: *Filmens regissør løy til journalistene for å hevne seg.*

NYNORSK: *Filmregissøren laug til journalistane for å hemne seg.*

5

BOKMÅL: *De fikk en ny bok, men de har ikke lest den ennå.*

NYNORSK: *Dei fekk ei ny bok, men dei har ikkje lese henne enno.*

6

BOKMÅL: *De tre tyvene stjal mors smykker.*

NYNORSK: *Dei tre tjuvane stal smykka hennar mor.*

7

BOKMÅL: *Forfatterne skal foreta en vurdering av bokens tittel.*

NYNORSK: *Forfattarane skal vurdere boktittelen.*

Samanlikning av bokmål og nynorsk

Bruk grammatiske omgrep for å samanlikne setningane nedanfor. Når du samanliknar, kan det vere lurt å peike både på kva som er likt og kva som er ulikt. Hugs også på at du kan samanlikne både på setningsnivå, setningsleddnivå, ordnivå og bokstavnivå. Kan du i tillegg til å samanlikne forklare så godt som mogleg dei likskapane og skilnadene du finn mellom bokmål og nynorsk?

BOKMÅL: *De ble valgt inn i Fremskrittspartiets sentralstyre.*

NYNORSK: *Dei blei valde inn i sentralstyret til Framstegspartiet.*

BOKMÅL: *På lærerens nye kontor så jeg to røde stoler.*

NYNORSK: *På det nye kontoret til læraren såg eg to raude stolar.*

BOKMÅL: *Noen av gavene ble åpnet for tidlig.*

NYNORSK: *Nokre av gåvene blei opna for tidleg.*

BOKMÅL: *Vår nye nabo er enda vakrere enn min tante.*

NYNORSK: *Den nye naboen vår er endå vakrare enn tanta mi.*

BOKMÅL: *Hennes forståelse av saken ble bedre etter hvert.*

NYNORSK: *Ho forstod saka betre etter kvart.*

BOKMÅL: *Den som glemmer historien, må leve den om igjen.*

NYNORSK: *Den som gløymer historia, må leve henne om att.*

BOKMÅL: *Hvorfor skal det alltid ties om disse spørsmålene?*

NYNORSK: *Kvifor skal vi alltid teie om desse spørsmåla?*

Sammenlikning av bokmål og nynorsk

Bruk grammatiske begreper for å sammenlikne setningene nedenfor. Når du sammenlikner, kan det være lurt å påpeke både på hva som er likt og hva som er ulikt. Husk også på at du kan sammenlikne både på setningsnivå, setningsleddnivå, ordnivå og bokstavnivå. Kan du i tillegg til å sammenlikne forklare så godt som mulig de likhetene og forskjellene du finner mellom bokmål og nynorsk?

1

BOKMÅL: *En scoring i sluttminuttene var deres største håp.*

NYNORSK: *Eit mål i sluttminutta var det største håpet deira.*

2

BOKMÅL: *Kjerringene hvisket noe om Gautes sykler.*

NYNORSK: *Kjerringane kvískra noko om syklane hans Gaute.*

3

BOKMÅL: *Det anbefales av DNT å utvise forsiktighet i fjellet.*

NYNORSK: *DNT rår turfolket til å vere forsiktige i fjellet.*

4

BOKMÅL: *Guttene forsto budskapet og ryddet snacksen unna.*

NYNORSK: *Gutane forstod bodskapen og rydda godbitane unna.*

5

BOKMÅL: *Bjørnen drepte tyve sauer, men den ble aldri funnet.*

NYNORSK: *Bjørnen drap tjue sauer, men han vart aldri funnen.*

6

BOKMÅL: *Bilens eier stoppet foran A-blokkens utgangsdør.*

NYNORSK: *Bileigaren stoppa framfor utgangsdøra til A-blokka.*

7

BOKMÅL: *Antallet mennesker på det lille stedet steg raskt.*

NYNORSK: *Talet på menneske på den vesle staden steig raskt.*

Morfologisk analyse 1

Hvordan er ordene våre bygd opp? I tabellen nedenfor skal du prøve å identifisere byggeklossene i såkalte sammensatte ord.

Alle ordene i tabellen har både et forledd og et etterledd, men klarer du å skille dem fra hverandre? Og klarer du å finne ut hvilke ord som har en bindebokstav mellom de to leddene? I kolonnen lengst til høyre skal du skrive inn bøyningsendelsen – hvis den finnes!

B	Hele ordet	Forledd	Binde- bokstav(er)	Etterledd	Bøynings- endelse
1	kunnskapskravet	<i>kunnskap</i>	<i>s</i>	<i>krav</i>	<i>et</i>
2	landssviket				
3	sønnedatteren				
4	husbråk				
5	ostehøvelen				
6	rettskrivningsordboka				
7	julaftenen				
8	julekvelden				
9	treningsdrakt				
10	skattkiste				
11	bjørkefinkene				
12	rettssaken				
13	knyttnevene				
14	guttelaget				
15	ferdsskriverne				
16	underholdningsåret				
17	vikingskipet				
18	betasuppe				
19	studentersamfunnet				
20	maktesløs				

Morfologisk analyse 2

Korleis er orda våre bygde opp? I tabellen nedanfor skal du prøve å identifisere byggjeklossane i såkalla samansette ord.

Alle orda i tabellen har både eit forledd og eit etterledd, men klarer du å skilje dei frå kvarandre? Og klarer du å finne ut kva ord som har ein bindebokstav mellom dei to ledda? I kolonnen lengst til høgre skal du skrive inn bøyingsendinga – dersom ho finst!

N	Heile ordet	Forledd	Binde- bokstav(ar)	Etterledd	Bøyings- ending
1	fødselsdagane	<i>fødsel</i>	<i>s</i>	<i>dag</i>	<i>ane</i>
2	fylkesgrensene				
3	hestehalen				
4	yndlingspålegget				
5	rockeprestane				
6	matpakke				
7	flyktningmottaka				
8	kosthaldsekspertane				
9	jubileumsutgåver				
10	sakspapira				
11	pungdyr				
12	dopingtestane				
13	arrangementskomiteen				
14	alderdomsteikna				
15	kjærleiksbreva				
16	trivselsfaktorane				
17	pasningsspelet				
18	preteritumsendinga				
19	wienerbrødet				
20	blomsterpottene				

Morfologisk analyse 3

Hvordan er ordene våre bygd opp? I tabellen nedenfor skal du prøve å identifisere byggeklossene i ord som er avledet av andre ord.

Alle ordene i tabellen har enten et prefiks (en forstavelse), et suffiks (en endestavelse) eller begge deler. I kolonnen lengst til høyre skriver du inn bøyningsendelsen – hvis den finnes!

B	Hele ordet	Prefiks	Rot	Suffiks	Bøyningsendelse
1	abbedissen		<i>abbed</i>	<i>isse</i>	<i>n</i>
2	antiklimakset				
3	bærbare				
4	desiliteren				
5	ekskjærestene				
6	essayister				
7	fattigdom				
8	generaltabben				
9	immigrerer				
10	internettet				
11	maoismen				
12	mislykkes				
13	misunnelige				
14	nistirrer				
15	samleiet				
16	snobberiet				
17	terrorismen				
18	udyra				
19	ugagn				
20	vantrives				

Morfologisk analyse 4

Korleis er orda våre bygde opp? I tabellen nedanfor skal du prøve å identifisere byggjeklossane i ord som er avleidde av andre ord.

Alle orda i tabellen har anten eit prefiks (ei forstaving), eit suffiks (ei etterstaving) eller begge delar. I kolonnen lengst til høgre skal du skrive inn bøyingsendinga – dersom ho finst!

N	Heile ordet	Prefiks	Stamme	Suffiks	Bøyingsending
1	alderdomen		<i>alder</i>	<i>dom</i>	<i>en</i>
2	atypiske				
3	bitterheita				
4	desinfiserer				
5	ekskongen				
6	fridomen				
7	griskheita				
8	astrofysikken				
9	ineffektivt				
10	kannibalismen				
11	mccarthyisme				
12	misfarginga				
13	moralismen				
14	panarabiske				
15	samrøysta				
16	subkulturen				
17	trolldomen				
18	ugraset				
19	ugjerningsmannen				
20	vantru				

Morfologisk analyse 5

Hvordan er ordene våre bygd opp? I tabellen nedenfor skal du prøve å identifisere byggeklossene i ord som er avledet av andre ord.

Alle ordene i tabellen har enten et prefiks (en forstavelse), et suffiks (en endestavelse) eller begge deler. I kolonnen lengst til høyre skriver du inn bøyningsendelsen – hvis den finnes!

B	Hele ordet	Prefiks	Rot	Suffiks	Bøyningsendelse
1	autopiloten	<i>auto</i>	<i>pilot</i>		<i>en</i>
2	alderisme				
3	centimeteren				
4	desorienterte				
5	ekskonene				
6	fiolinisten				
7	generalstreiken				
8	hemisfæren				
9	infrarøde				
10	kapitalismen				
11	megahiter				
12	misforstår				
13	multikunstnerne				
14	proamerikanske				
15	samtalen				
16	superegoister				
17	turbofamilier				
18	ufrihet				
19	ultrafiolette				
20	visepresidenten				

Morfologisk analyse 6

Korleis er orda våre bygde opp? I tabellen nedanfor skal du prøve å identifisere byggjeklossane i ord som er avleidde av andre ord.

Alle orda i tabellen har anten eit prefiks (ei forstaving), eit suffiks (ei etterstaving) eller begge delar. I kolonnen lengst til høgre skal du skrive inn bøyingsendinga – dersom ho finst!

N	Heile ordet	Prefiks	Rot	Suffiks	Bøyingsending
1	alpinistane		<i>alpin</i>	<i>ist</i>	<i>ane</i>
2	baronesser				
3	demonterte				
4	diskvalifiserer				
5	elektroingeniøren				
6	fiskinga				
7	gigabyten				
8	hypertekst				
9	inhabile				
10	kilometeren				
11	megastjerner				
12	misforståinga				
13	multimillionærar				
14	samarbeidet				
15	semifinalen				
16	supermakter				
17	uappetittlege				
18	uhella				
19	ungdomen				
20	übertrendy				

Morfologisk analyse 7

Hvordan er ordene våre bygd opp? I tabellen nedenfor skal du prøve å identifisere byggeklossene i ord som er avledet av andre ord.

Alle ordene i tabellen har enten et prefiks (en forstavelse), et suffiks (en endestavelse) eller begge deler. I kolonnen lengst til høyre skriver du inn bøyningsendelsen – hvis den finnes!

B	Hele ordet	Prefiks	Stamme	Suffiks	Bøyningsendelse
1	angloamerikanere	<i>anglo</i>	<i>amerika</i>	<i>ner</i>	<i>e</i>
2	befruktningen				
3	dekoderen				
4	donaldismen				
5	erkefiender				
6	fotografen				
7	gigakalorier				
8	illegale				
9	inkompetansen				
10	kvasivitenskapelige				
11	mikrobølger				
12	mishandlet				
13	narkobaronene				
14	sambyggingen				
15	semikolonet				
16	sørlige				
17	udelikate				
18	uhyggen				
19	urinsekter				
20	økoturisme				

Morfologisk analyse 8

Korleis er orda våre bygde opp? I tabellen nedanfor skal du prøve å identifisere byggjeklossane i ord som er avleidde av andre ord.

Alle orda i tabellen har enten eit prefiks (ei forstaving), eit suffiks (ei etterstaving) eller begge delar. I kolonnen lengst til høgre skal du skrive inn bøyingsendinga – dersom ho finst!

N	Heile ordet	Prefiks	Rot	Suffiks	Bøyingsending
1	antarktiske	<i>ant</i>	<i>arkt</i>	<i>is</i>	<i>e</i>
2	biroller				
3	desentraliserer				
4	dumheita				
5	erkerivalane				
6	frekkheiter				
7	grandonkelen				
8	indirekte				
9	internasjonale				
10	kjærleiken				
11	minigolf				
12	misbruket				
13	nazisvina				
14	samferdsel				
15	skandinavisme				
16	tausheita				
17	udugelege				
18	uflaksen				
19	ujamne				
20	vanstyret				

ORDLISTEØVINGAR 4

Kor raskt og effektivt kan du slå opp i nynorskordlista? Greier du å finne fram til og å hente ut informasjon? Fyll ut alle dei tomme felte i tabellane nedanfor.

S Finn fram til oppslagsorda og skriv inn sidenummeret:

Oppslagsord	Sidetal	Oppslagsord	Sidetal
kødde		toskeskap	
spirrevipp		østers	
zombi		nakkesleng	
lysestake		wienerbrød	
vagge		skjelpadde	

U Korleis skriv vi desse bokmålsorda på nynorsk?

Bokmålsord	Nynorskord	Sidetal
Høyesterett		
dyp		
misforståelse		
jevngammel		
likeledes		

T Kva for ein annan skrivemåte er lovleg for orda nedanfor?

Oppslagsord	Alternativ skrivemåte	Sidetal
ketchup		
juice		
guide		
gamaldags		
clutch		
wire		

W Kva er ordforklaringa til desse oppslagsorda?

Sidetal	Oppslagsord	Ordforklaring
	sørvar	
	kakerlakk	
	preik	
	vånd	
	frekkis	
	kvitsymre	

U Kva for eit ord står rett etter oppslagsordet?

Oppslagsord	Det neste ordet	Sidetal
breiflabb		
verdsmeister		
yard		
fjols		
uunngåeleg		
kWh		

X Under ser du verb i perfektum. Kva heiter verbformene i preteritum?

Sidetal	Preteritum	Perfektum
		(har) lært
		(har) vore
		(har) funnest
		(har) sete
		(har) ete
		(har) skote

ORDLISTEØVINGAR 6

Kor raskt og effektivt kan du slå opp i nynorskordlista? Greier du å finne fram til og å hente ut informasjon? Fyll ut alle dei tomme felte i tabellane nedanfor.

1 Finn fram til oppslagsorda og skriv inn sidenummeret:

Oppslagsord	Sidetal	Oppslagsord	Sidetal
inkasso		giddelaus	
T-skjorte		bronse	
lavvo		attpåklatt	
reinsdyr		nykomling	
uunnverleg		øgle	

2 Kva for eit ord blir føreslått i staden for bokmålsordet?

Bokmålsord	Nynorskord	Sidetal
melk		
påskudd		
utenat		
hilsen		
vannrett		

3 Kva for ein annan skrivemåte er lovleg for orda nedanfor?

Oppslagsord	Alternativ skrivemåte	Sidetal
quiz		
sjampanje		
guide		
ugudleg		
eldgamal		
twintip		

4 Kva er ordforklaringa til desse oppslagsorda?

Sidetal	Oppslagsord	Ordforklaring
	sjah	
	mokasin	
	kvintett	
	kiwi	
	ordknapp	
	lurvete	

5 Kva for eit ord står rett etter oppslagsordet?

Oppslagsord	Det neste ordet	Sidetal
stativ		
markise		
brunst		
uer		
rave		
linerle		

6 Kva heiter desse substantiva i ubunden form fleirtal?

Sidetal	Oppslagsord	Ubunden form fleirtal
	sabel	
	CV	
	nebbtong	
	firfisle	
	monument	
	hjørne	

NYNORSK JULEBINGO

Er det lenge sidan du har spelt bingo? Her får du ein ny sjanse! Reglane er slik:

1. Ovanfor ser du eit bingo Brett med 25 blanke felt. Desse felt skal du fylle ut med nynorske ord, som du finn nedst på denne sida. Du skal altså velje ut 25 av 36 ord, for du har ikkje lov til å bruke det same ordet fleire gonger på det same bingo Brettet.

2. Læraren les opp bokmålsvariantane av dei nynorske orda. Når du høyrer eit bokmålsord, må du prøve å tenkje deg fram til kva dette ordet heiter på nynorsk. Har du flaks, er orda heilt like!

3. Når du har funne fram til det riktige nynorskordet, blir neste oppgåve å finne ut om dette nynorskordet finst på bingo Brettet ditt. Dersom du finn nynorskordet, set du eit stort kryss over ordet. Krysset skal fylle heile ruta.

4. Etter kvart som du får fleire og fleire kryss på bingo Brettet, stig spenninga. Det er om å gjere å få fem kryss på rad, anten vassrett, loddrett eller på skrå. Når du oppdagar at du har fem på rad, roper du «BINGO».

5. Dersom du er den første som roper «BINGO», og du har kryssa av på riktig måte, har du vunne bingospelet. Dei andre spelar vidare, for å finne ut kven som kjem på andre plass og tredje plass, osv.

6. Andre bingo variantar finst også. Det er til dømes mogleg å kåre vinnarar som dei gjer det i Extraspelet til Norsk Tipping, altså med ramme, bilete og Brett. Men hugs på at det berre er lov å skrive med penn.

NYNORSKE ORD:

advent	gudsteneste	kalenderluke	marsipangris	ribbe	stearinlys
Betlehem	julaftan	kalkun	moltekrem	romjul	stjerneskot
desember	julebukk	konglenisse	musevisa	rømmegraut	sursild
fattigmann	julekort	krumkaker	peparkakehus	sildesalat	Sølvguttene
fyrverkeri	julenek	leverpostei	pinnekjøl	sirupsnippar	torsk
granbar	juletrelys	lutefisk	reinsdyr	smultringar	ønskeliste

FASITSIDER

Samanlikning av bm og nn – side 16

Eksempel 1: Genitivsuttrykket på bokmål er blitt til preposisjonsuttrykk (-frase) på nynorsk.

Eksempel 2: Genitivsuttrykket på bokmål er blitt til et sammensatt ord på nynorsk.

Eksempel 3: Bokmålssetningen inneholder en passivkonstruksjon.

Eksempel 4: Eiendomsordet er etterstilt på nynorsk.

Eksempel 5: Et sterkt verb på bokmål er svakt på nynorsk. Sterke verb har bare en stavelse i preteritum.

Eksempel 6: «Substantivsyke» på bokmål er enda mindre akseptabelt på nynorsk.

Eksempel 7: Bokmålssetningen inneholder en passivkonstruksjon.

Sammenlikning av bm og nn – side 17

Eksempel 1: Genitivsuttrykket på bokmål er blitt til preposisjonsuttrykk (-frase) på nynorsk.

Eksempel 2: Eiendomsordet er etterstilt på nynorsk.

Eksempel 3: På nynorsk er det vanligere å få med hvem som utfører handlingen.

Eksempel 4: Genitivsuttrykket på bokmål er blitt til preposisjonsuttrykk på nynorsk.

Eksempel 5: På nynorsk bruker vi «han» eller «ho» for pronomenet «den».

Eksempel 6: Eiendomsordet er etterstilt på nynorsk.

Eksempel 7: Nynorsk er mer rett på sak og vi unngår unødvendige substantivering.

Samanlikning av bm og nn – side 18

Eksempel 1: Vi har samsvarsbøyning etter modale hjelpeverb på nynorsk.

Eksempel 2: Genitivsuttrykket på bokmål er blitt til preposisjonsuttrykk på nynorsk.

Eksempel 3: Adjektiv får ofte endelsen -leg på nynorsk der vi har -lig på bokmål.

Eksempel 4: Eiendomsordet er etterstilt på nynorsk.

Eksempel 5: Nynorsk er mer rett på sak og vi unngår unødvendige substantivering.

Eksempel 6: På nynorsk bruker vi «han» eller «ho» for pronomenet «den»: Vi må også passe på subjeksform/objeksform.

Eksempel 7: Bokmålssetningen inneholder en passivkonstruksjon.

Samanlikning av bm og nn – side 19

Eksempel 1: Eiendomsordet er etterstilt på nynorsk. Ofte noe mer fornorsking på nynorsk og større skepsis til fremmedord.

Eksempel 2: Eiendomsordet er etterstilt på nynorsk.

Eksempel 3: Bokmålssetningen inneholder en passivkonstruksjon.

Eksempel 4: Noen substantiv skifter kjønn fra bokmål til nynorsk.

Eksempel 5: På nynorsk bruker vi «han» eller «ho» for pronomenet «den». Verb som er svake på bokmål, kan bli sterke på nynorsk.

Eksempel 6: Genitivsuttrykket på bokmål er blitt til preposisjonsuttrykk på nynorsk.

Eksempel 7: I noen grad unngår vi «anbehetelsesord» på nynorsk.

Morfologisk analyse 1 – side 20

B	Hele ordet	Forledd	Binde-bokstav(er)	Etterledd	Bøynings-endelse
1	kunnskapskravet	kunnskap	s	krav	et
2	landssviket	land	s	svik	et
3	sønnedatteren	sønn	e	datter	en
4	husbråk	hus		bråk	
5	ostehøvelen	ost	e	høvel	en
6	rettskrivningsordboka	rettskrivning	s	ordbok	a
7	julaftenen	jul		aften	en
8	julekvelden	jul	e	kveld	en
9	treningsdrakt	trening	s	drakt	
10	skattkiste	skatt		kiste	
11	bjørkefinkene	bjørk	e	fink	ene
12	rettssaken	rett	s	sak	en
13	knyttnevene	knytt		neve	n
14	guttelaget	gutt	e	lag	et
15	ferdsskriverne	ferd	s	skriver	ne
16	underholdningsåret	underholdning	s	år	et
17	vikingskipet	viking		skip	et
18	betasuppe	bet	a	suppe	
19	studentersamfunnet	student	er	samfunn	et
20	maktesløs	makt	es	løs	

Morfologisk analyse 2 – side 21

N	Heile ordet	Forledd	Binde-bokstav(ar)	Etterledd	Bøynings-ending
1	fødselsdagane	fødsel	s	dag	ane
2	fylkesgrensene	fylke	s	grense	ne
3	hestehalen	hest	e	hale	n
4	yndlingspålegget	yndling	s	pålegg	et
5	rockeprestane	rock	e	prest	ane
6	matpakke	mat		pakke	
7	flyktningmottaka	flyktning		mottak	a
8	kosthaldsekspertane	kosthald	s	ekspert	ane
9	jubileumsutgåver	jubileum	s	utgåve	r
10	sakspapira	sak	s	papir	a
11	pungdyr	pung		dyr	
12	dopingtestane	doping		test	ane
13	arrangementskomiteen	arrangement	s	komite	en
14	alderdomsteikna	alderdom	s	teikn	a
15	kjæroleiksbreva	kjæleik	s	brev	a
16	trivselsfaktorane	trivsel	s	faktor	ane
17	pasningsspelet	pasning	s	spel	et
18	preteritumsendinga	preteritum	s	ending	a
19	wienerbrødet	wien	er	brød	et
20	blomsterpottene	blomst	er	potte	ne

Morfologisk analyse 3 – side 22

B	Hele ordet	Prefiks	Rot	Suffiks	Bøyningsendelse
1	abbedissen		abbet	isse	n
2	antiklimakset	anti	klimaks		et
3	bærbare		bær	bar	e
4	desiliteren	desi	liter		en
5	ekskjærestene	eks	kjærest		ene
6	essayister		essay	ist	er
7	fattigdom		fattig	dom	
8	generaltabben	general	tabbe		n
9	immigrerer	im	migrere		r
10	internettet	inter	nett		et
11	maoismen		mao	isme	n
12	mislykkes	mis	lykkes		
13	misunnelige	mis	unne	lig	e
14	nistirrer	ni	stirre		r
15	samleiet	sam	leie		t
16	snoberiet		snobb	eri	et
17	terrorismen		terror	isme	n
18	udyra	u	dyr		a
19	ugagn	u	gagn		
20	vantrives	van	trives		

Morfologisk analyse 4 – side 23

N	Heile ordet	Prefiks	Rot	Suffiks	Bøyingsending
1	alderdomen		alder	dom	en
2	atypiske	a	typ	isk	e
3	bitterheita		bitter	heit	a
4	desinfiserer	des	infisere		r
5	ekskongen	eks	konge		n
6	fridomen		fri	dom	en
7	griskheita		grisk	heit	a
8	astrofysikken	astro	fysikk		en
9	ineffektivt	in	effekt	iv	t
10	kannibalsmen		kannibal	isme	n
11	mccarthyisme		mccarthy	isme	
12	misfarginga	mis	farg[e]	ing	a
13	moralismen		Moral	isme	n
14	panarabiske	pan	arab[ia]	isk	e
15	samrøysta	sam	Røysta		
16	subkulturen	sub	Kultur		en
17	trolldomen		troll	dom	en
18	ugraset	u	gras		et
19	ugjerningsmannen	u	gjerningsmann		en
20	vantru	van	tru		

Morfologisk analyse 5 – side 24

B	Hele ordet	Prefiks	Rot	Suffiks	Bøyningsendelse
1	autopiloten	auto	pilot		en
2	alderisme		alder	isme	
3	centimeteren	centi	meter		en
4	desorienterte	der	orientert		e
5	ekskonene	eks	kone		ne
6	fiolinisten		fiolin	ist	en
7	generalstreiken	general	streik		en
8	hemisfæren	hemi	sfære		n
9	infrarøde	infra	rød		e
10	kapitalismen		kapital	isme	n
11	megahiter	mega	hit		er
12	misforstår	mis	forstå		r
13	multikunstnerne	multi	kunst	ner	ne
14	proamerikanske	pro	amerika	nsk	e
15	samtalen	sam	tale		n
16	superegoister	super	ego	ist	er
17	turbofamilier	turbo	familie		r
18	ufrihet	u	fri	het	
19	ultrafiolette	ultra	filolett		e
20	visepresidenten	vise	president		en

Morfologisk analyse 6 – side 25

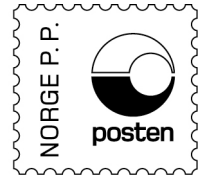
N	Heile ordet	Prefiks	Rot	Suffiks	Bøyingssending
1	alpinistane		alpin	ist	ane
2	baronesser		baron	esse	r
3	demonterte	de	monter		te
4	diskvalifiserer	dis	kvalifisere		r
5	elektroingeniøren	elektro	ingeniør		en
6	fiskinga		fisk	ing	a
7	gigabyten	giga	byte		n
8	hypertekst	hyper	tekst		
9	inhabile	in	habil		e
10	kilometeren	kilo	meter		en
11	megastjerner	mega	stjerne		r
12	misforståinga	mis	forstå	ing	a
13	multimillionærer	multi	million	ær	ar
14	samarbeidet	sam	arbeid		et
15	semifinalen	semi	finale		n
16	supermakter	super	makt		er
17	uappetittlege	u	appetitt	lege	e
18	uhella	u	hell		a
19	ungdomen		ung	dom	en
20	übertrendy	über	trendy		

Morfologisk analyse 7 – side 26

B	Hele ordet	Prefiks	Rot	Suffiks	Bøyningsendelse
1	angloamerikanere	anglo	amerika	ner	e
2	befruktningen	be	frukt	ning	en
3	dekoderen	de	koder		en
4	donaldismen		donald	isme	n
5	erkefiender	erke	fiende		r
6	fotografen		foto	graf	en
7	gigakalorier	giga	kalori		er
8	illegale	il	legal		e
9	inkompetansen	in	kompetanse		n
10	kvasivitenskapelige	kvasi	vitenskap	(+e) lig	e
11	mikrobølger	mirko	bølge		r
12	mishandlet	mis	handle		t
13	narkobaronene	narko	baron		ene
14	sambygdingen	sam	bygd	ing	en
15	semikolonet	semi	kolon		et
16	sørlige		sør	lig	e
17	udelikate	u	delikat		e
18	uhyggen	u	hygge		n
19	urinsekter	ur	insekt		er
20	økoturisme	øko	tur	isme	

Morfologisk analyse 8 – side 27

N	Heile ordet	Prefiks	Rot	Suffiks	Bøyingssending
1	antarktiske	ant	arktis	k	e
2	biroller	bi	rolle		r
3	desentraliserer	de	sentral	isere	r
4	dumheita		dum	heit	a
5	erkerivalane	erke	rival		ane
6	frekkheiter		frekk	heit	er
7	grandonkelen	grand	onkel		en
8	indirekte	in	direkte		
9	internasjonale	inter	nasjon	al	e
10	kjærleiken		kjær	leik	en
11	minigolf	mini	golf		
12	misbruket	mis	bruk		et
13	nazisvina	nazi	svin		a
14	samferdsel	sam	ferd	sel	
15	skandinavisme		skandinav	isme	
16	tausheita		taus	heit	a
17	udugelege	u	duge	leg	e
18	uflaksen	u	flaks		en
19	ujamne	u	jamn		e
20	vanstyret	van	styre		t

NORSKnytt

Norsknytt nummer 4-2013

Returadresse:
Norsknytt
Postboks 303
7601 LEVANGER

Anders Hovden (1860–1943), Kornmo 1941.

Det flaug ein fugl

*Det flaug ein fugl inn gjennom glaset,
eg honom i min neve tok –
eg kjende, kor hans hjarte hamra,
kor redsla vesle kroppen tok.*

*Han søkte livd, han fjamsen rømde
for kvasse, krøkte haukeklo;
den eine vengen hans var såra,
der tipla det ein drope blod.*

*Eg bar han varsamt inn i stova,
eg freista han med frø og bær,
men rædd han vilde undan røma,
og hjarta sprengjer på og slær.*

*Men snart so flyg han meg i møte
og ét av handi og er tyd.
Han kreistar fram ein liten tone –
det skal visst vera takkelyd.*

*No frå all verdi sårt eg høyrer
dei same rædde hjarteslag,
den same otte, same angest,
den same rygd og gru idag!*

*Er ingen meir på jord, i himmel
som retta kan ei kjærleg hand
til hjarta skjelvande av rædsla?
Er det kje livd i noko land?*